

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Voortgang asielzoekerscentrum Wijchen

Datum: 12-06-2024

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. kennis te nemen van de concept bestuursovereenkomst, de concept intentieovereenkomst toegevoegd als bijlage 2 en 3, en de brief van het COA (CDR-1047016 Gemeente Wijchen - Besluit bestuur azc Wijchen) toegevoegd als *bijlage 1*
2. met het COA definitieve afspraken te maken over het ontwikkelen van een azc en deze vast te leggen in een bestuurs- en intentieovereenkomst en door te gaan met de voorbereidingen voor de realisatie van het azc
3. in te stemmen met de businesscase toegevoegd als *bijlage 4*
4. voor de realisatie van het azc een investeringskrediet te vragen aan de raad van € 21 mln euro waarvan de kapitaallasten gedekt worden door de jaarlijkse huurinkomsten vanuit het COA, en hiervoor bijgevoegde beslisnota (bijlage 5) ter besluitvorming voor te leggen aan de raad
5. de raad te vragen in te stemmen met de aankoop van het weiland, kadastraal bekend gemeente Wijchen, sectie C, nr1923 welke is opgenomen in de businesscase
6. een blijvende geheimhouding op te leggen op de businesscase
7. als het ministerie niet akkoord gaat met de gevraagde investering, dan bovenstaande besluiten in te trekken.

Aanleiding

Op 11 april 2023 heeft het college ingestemd met de nota gezamenlijke opgave asielzoekers. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd. In deze nota hebben we besloten om een azc voor 300 asielzoekers te realiseren aan de Teersdijk. Voor een periode van in elk geval 5 jaar, met de mogelijkheid tot verlenging van nog eens 5 jaar na een tussentijdse evaluatie. Deze voorziening is bedoeld voor asielzoekers die de gemeenten Wijchen en Druten moeten opvangen volgens de Spreidingswet. De gemeente Wijchen stelt de grond beschikbaar en het COA zou het pand gaan bouwen en de locatie beheren. De afgelopen maanden bleek het COA moeite te hebben om alle opgaven in het land tijdig te kunnen realiseren. Daarom hebben we met het COA afgesproken dat de gemeente Wijchen het azc gaat realiseren en verhuren aan het COA. Dit betekent dat de gemeente opdrachtgever wordt voor de bouw, en alle voorbereidingen hiervoor treft. Het COA ziet dit als een pilot waarbij zij de gemeente een locatie laten bouwen die zij zullen huren.

Op deze manier kunnen we toch zo snel mogelijk een azc beschikbaar hebben en een bijdrage leveren om uit de landelijke opvangcrisis te komen. De besluiten die hiervoor nodig zijn worden het college nu voorgelegd in deze beslisnota.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
11-04-2023	Beslisnota Gezamenlijke opvang asielzoekers Z/23/108972
11-04-2023	Beslisnota Verdeling gezamenlijke opgave opvang asielzoekers Z/23/111134
13-09-2023	Beslisnota wijziging locatie azc Z-23-138152
10-10-2023	Beslisnota Wijchen Deelplan Rijk van Nijmegen Z-23-14127
27-02-2024	Informatienota voor de Gemeenteraad gevolgen spreidingswet Wijchen Z/24/227770
09-04-2024	Beslisnota Actualisatie gezamenlijke opgave opvang asielzoekers Z/24/236141

Gewenst resultaat

De gemeente Wijchen heeft een azc beschikbaar voor 300 asielzoekers binnen een zo snel mogelijke realisatietermijn om zo te kunnen voldoen aan de huidige Spreidingswet, waarbij het COA de kosten volledig voor rekening neemt.

Argumenten

2.1 In de bestuursovereenkomst komen de afspraken over het faciliteren van een asielopvang voor 300 personen voor 10 jaar op de locatie aan de Teersdijk.

Voor het gemeentebestuur is het belangrijk om vooraf duidelijke afspraken te maken met het COA over het azc. Daartoe bestaat een standaardovereenkomst die het COA landelijk gebruikt om de met gemeentebesturen gemaakte afspraken in vast te leggen. In deze zogenoemde bestuursovereenkomst wordt onder meer afgesproken dat het COA tot kerntaak heeft de opvang en begeleiding van asielzoekers te verzorgen, en dat er maximaal 300 asielzoekers worden gehuisvest in het azc. Ook spreken we met het COA af dat het azc 10 jaar aanwezig zal zijn. We blijven doorlopend in gesprek in een omwonendenoverleg, we evalueren jaarlijks met de omgeving en netwerkpartners, en we voeren na 5 jaar een uitgebreide evaluatie uit. Deze evaluaties zijn gericht op het zo nodig verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid.

Verder spreken we met het COA af dat het COA zich inspent om een evenwichtige samenstelling van de vreemdelingen voor wat betreft herkomst, geslacht, leeftijd en gezinssituatie te bereiken waarbij het COA afhankelijk is van de asielzoekers die zich op dat moment aanmelden. Het zal daarom altijd een afspiegeling zijn van de aanmeldingen op dat moment. Onderdeel van de bestuursovereenkomst worden de aanvullende werkafspraken tussen het COA en gemeentebestuur. Hierin worden specifieke afspraken neergelegd, onder meer over het, ter bevordering van de leefbaarheid van de omgeving, beschikbaar stellen van straatcoaches en boa's.

2.2 Door als gemeente als opdrachtgever op te treden ontlasten we het COA.

Doordat het COA in het hele land als gevolg van de Spreidingswet voorzieningen moet ontwikkelen en bouwen komt zij in capaciteitsproblemen. De enorme vraag sluit niet aan bij de maximale mogelijkheden tot uitbreiden van deskundig personeel bij het COA om deze vraag te kunnen behappen. Door met COA af te spreken dat wij opdrachtgever worden, ontlasten we deze organisatie en zorgen we anderzijds voor een zo snel mogelijke ontwikkeling in Wijchen en daarmee het Rijk van Nijmegen. Dit alles zal terug te lezen zijn in de intentieovereenkomst.

3.1 In de businesscase staat welke investeringen de gemeente doet om het azc te realiseren.

In de businesscase staat beschreven wat er ontwikkeld moet worden en wat de kosten zijn die hierbij horen. De businesscase zullen we bij iedere nieuwe projectfase (voorlopig ontwerp, definitief ontwerp en aanbesteding) updaten naar de meest recente inzichten. Uiteindelijk is dit de grondlegger voor de aanbesteding waarop partijen zich kunnen inschrijven. Het COA en de gemeente geven gezamenlijk akkoord op deze aanbestedingsstukken incl. kostenraming alvorens de aanbesteding start.

3.2 Het COA stelt een maximum bedrag beschikbaar waarbinnen de gemeente het azc moet realiseren en exploiteren.

Om een nieuw gebouw te realiseren zijn er altijd kosten en onvoorziene omstandigheden. Het COA houdt ruimte in de exploitatie om deze tegenvallers op te vangen waarbij zij wel een maximum bedrag vaststellen. Dit leest u terug in de brief van het COA in bijlage 1. Met deze businesscase zitten we hier ruim onder. Dit hebben we zo afgesproken omdat de gemeente geen risico kan lopen bij de realisatie van het azc. Partijen zijn beiden akkoord met de business case. Het COA houdt dit budget beschikbaar tot einde huurovereenkomst.

4.1 De raad moet een investeringskrediet beschikbaar stellen om het azc te realiseren.

Het budgetrecht van investeringen ligt bij de raad. De realisatie van het azc is voor de gemeente budgetneutraal: het COA betaalt in 10 jaar alle kosten terug via de totale huurprijs die we gaan ontvangen voor het terrein en de gebouwen. Dat betekent wel dat de gemeente eerst zelf de uitgaven voor realisatie van het azc moet voorfinancieren.

5.1 Het azc is beter te ontwikkelen met de aankoop van deze grond

We hebben met alle omwonenden en belanghebbenden persoonlijke gesprekken gevoerd. De eigenaar van dit perceel heeft aangegeven dat hij dit graag wil verkopen aan de gemeente. Door deze grond aan te kopen kunnen we de indeling van het terrein optimaliseren. Dit bevordert ook de verkeersveiligheid i.v.m. het afwikkelen van het verkeer. De kosten voor het aankopen van het weiland, kadastraal bekend gemeente Wijchen, sectie C, nr1923 zijn opgenomen in de businesscase en worden dus door het COA vergoed.

6.1 Geheimhouding is noodzakelijk.

In de businesscase staat in detail welke investeringen we gaan doen voor realisatie van het azc. Deze informatie is geheim om de financiële belangen van de gemeente niet te benadelen. Als bekend wordt welke investeringen worden gedaan dan kan dit de onderhandelingspositie van de gemeente in dit project en toekomstige projecten schaden.

Uw college kan een verplichting tot geheimhouding opleggen op informatie die bij hen berust op grond van een belang genoemd in artikel 5.1. eerste en tweede lid Wet open overheid (Woo). Omdat hier sprake is van een financieel belang, genoemd in artikel 5.1, tweede lid, sub b, van de Woo besluit het college geheimhouding op te leggen op de bijlage "business case". Op grond van artikel 88, lid 2 Gemeentewet kan het college deze informatie verstrekken aan de raad. De geheimhouding geldt alleen voor de bijlage 'businesscase' bij de beslisnota voor de raad. De geheimhouding geldt dus niet voor het totaalbedrag van € 21 mln en andere informatie die in de beslisnota staat.

7.1 We moeten een voorbehoud maken op de beslispunten in deze nota

De besluitvormingsprocessen binnen het COA en de gemeente verlopen gelijktijdig. We hebben mondeling en schriftelijk een bestuurlijk akkoord van het COA. Daarbij maken zij wel een voorbehoud voor besluitvorming door het ministerie. Het COA moet een akkoord van het ministerie vragen omdat de businesscase een hogere omvang kent dan hun mandaatrecht om zelf te mogen beslissen. We weten nog niet wanneer het ministerie beslist. Het COA heeft aangegeven dat het ministerie in de regel voorstellen van het COA overneemt.

Tegenargumenten en risico's

2.1 Het traject brengt risico's met zich mee

Er kunnen risico's ontstaan als gevolg van het vergunningentraject en de marktsituatie. Dit kan een belemmering opleveren in de ontwikkeling. We gaan er samen met het COA op sturen om deze risico's te beperken.

2.2 De werkelijke kosten kunnen hoger zijn dan begroot.

Het COA heeft ons een plafondbedrag aangegeven. De huidige businesscase is solide en blijft ruim onder dit plafondbedrag. Dit weten we door zorgvuldige analyses, berekeningen, en een ruime post onvoorzien die is opgenomen in de businesscase. Er kunnen desondanks onvoorziene kosten ontstaan die niet in de businesscase zijn opgenomen. Wij schatten echter in dat de marge tussen de businesscase en het plafondbedrag voldoende is om de risico's af te dekken. Omdat de gemeente zelf opdrachtgever wordt kunnen we bijsturen in het proces om het plafondbedrag niet te overschrijden.

2.3 De Spreidingswet wordt mogelijk op termijn ingetrokken

Het nieuw te vormen kabinet heeft aangegeven de Spreidingswet in te willen trekken. Tot die tijd is de huidige wet van kracht. In het Rijk van Nijmegen en in de provincie Gelderland hebben we afgesproken dat alle gemeenten hun taakstelling op asiel volgens de huidige Spreidingswet blijven uitvoeren. We vinden het belangrijk om onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en te zorgen voor humane opvang. De huidige crisis vraagt nu om voldoende opvangplekken.

Financiële gevolgen

De realisatie van het azc vraagt een investering van € 21 mln. Wij gaan ervan uit dat er geen investeringssubsidies beschikbaar zijn. De investering zal in zijn geheel geactiveerd en afgeschreven worden. Voor de afschrijving hanteren we andere uitgangspunten dan vastgesteld in de nota investeren en afschrijven. Normaal gesproken hanteren we een termijn van 15 jaar voor tijdelijke huisvesting. We hanteren nu een termijn van 10 jaar

omdat er in de bestuursovereenkomst afspraken worden gemaakt over deze periode. In de raadsnota vragen we in te stemmen met deze afwijkende uitgangspunten. We onderzoeken nog of er financiële optimalisaties mogelijk zijn met het COA.

De kapitaallasten van deze investering ad € 2,52 mln zullen tezamen met alle andere financiële verplichtingen met betrekking tot deze locatie vertaald worden in de huurprijs van het COA. Voor de gemeente is dit dus in de periode van 10 jaar een financieel neutrale transactie. Om fluctuaties in de exploitatie op te vangen door de jaren gebruiken we ook voor deze locatie de egalisatie reserve: exploitatiesaldo huisvesting vluchtelingen.

We hebben met het COA afgesproken dat zij de voorbereidingskosten financieren. Deze vallen binnen de totale businesscase. Dit leest u terug in de brief van het COA in bijlage 1.

Communicatie

De direct omwonenden worden als eerste geïnformeerd over deze beslisnota. Ook sturen we een mail-update aan alle mensen (inwoners in de bredere omgeving, omliggende bedrijven en andere geïnteresseerden) die graag op de hoogte willen blijven van de ontwikkeling van het azc. Daarnaast passen we de informatie op onze website aan, zodat deze weer actueel is.

Inwonersparticipatie

We gaan na de zomer samen met het COA in een klankbordgroep met omwonenden en een klankbordgroep met omliggende bedrijven in overleg over thema's als verkeersveiligheid, groenvoorziening, leefbaarheid en integratie.

Uitvoering of Vervolgstappen

De definitieve tekst van de bestuursovereenkomst en intentieovereenkomst worden met het COA afgestemd. Uw college krijgt deze nog ter besluitvorming voorgelegd.

De bestuursovereenkomst en intentieovereenkomst worden door de burgemeester en de bestuursvoorzitter van het COA ondertekend.

De volgende stap is het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en het COA. In deze samenwerkingsovereenkomst leggen we in ieder geval afspraken vast over:

- de huur van het terrein en de gebouwen;
- de definitieve businesscase;
- de aanbestedingsstukken;
- risicoverdeling tussen partijen.

Als de gemeenteraad op 20 juni instemt met het investeringskrediet, dan kunnen we na de zomer in gesprek met de direct omwonenden over de aanvraag omgevingsvergunning. Vervolgens willen we de vergunning aanvragen. We verwachten dat het azc in 2025 kan openen.

Geheimhouding:

Zie beslispunt 6.

Bijlagen

Bijlage 1_Brief COA 11-06-2024 (CDR-1047016 Gemeente Wijchen - Besluit bestuur azc Wijchen)

Bijlage 2_Concept bestuursovereenkomst (geheim)

Bijlage 3_Concept intentieovereenkomst (geheim)

Bijlage 4_Businesscase (geheim)

Bijlage 5_Beslisnota kredietaanvraag